

Универзитет уметности у Београду

НАСТАВНО-УМЕТНИЧКОМ-НАУЧНОМ ВЕЋУ

ФАКУЛТЕТА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ У БЕОГРАДУ

Париска 16

11000 Београд

ИЗВЕШТАЈ КОМИСИЈЕ ЗА ОЦЕНУ И ОДБРАНУ ДОКТОРСКОГ
УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА

**„ИЗВИИСКРА – Стварање ликовног универзума користећи изражајни
потенцијал сувих плодова природе (Слике и цртежи)“**

Кандидаткиње Смиљане Чурић

Београд, јануар 2023.

Комисија за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта „ИЗВИИСКРА – Стварање ликовног универзума користећи изражајни потенцијал сувих плодова природе (Слике и цртежи)“ кандидаткиње Смиљане Чурић, именована на 494. седници Наставно-уметничко-научног већа ФЛУ у Београду 14.12. 2022. године, радила је у саставу:

1. др **Јелена Тодоровић**, ред. проф. Факултета ликовних уметности у Београду
2. др ум. **Горан Јовић**, доцент Факултета ликовних уметности у Београду
3. др ум. **Стефан Тасић**, доцент Факултета ликовних уметности у Београду
4. др ум. **Елизабета Маторкић Бисенић**, ред. проф. Факултета уметности у Нишу
5. др ум. **Светлана Волиц**, ванр. проф. Факултета ликовних уметности у Београду (ментор)

и донела је следећи закључак:

Биографија кандидата

Смиљана Чурић је рођена 1991. године у Новом Саду где је завршила средњу школу за дизајн „Богдан Шупут“ и дипломирала на сликарском одсеку Академије уметности 2014. године. Мастер студије сликарства завршила је на Факултету ликовних уметности у Београду. Добитник је награде ФЛУ за цртеж “Стеван Кнежевић” и награде за слику малог формата “Љубица-Цуца Сокић”, а члан Удружења ликовних уметника Србије је од 2018. године. Живи и ради у Гардиновцима.

Одабране изложбе:

- *Young voices of Uni of Belgrade*, AULA of Magyar Képzőművészeti Egyetem, Будимпешта, 2022.
- *Извиискра*, Галерија „Излози“ ФЛУ, Београд, 2022
- *У дубинама*, Галерија „Art55“, Ниш, 2022.
- *ЧУДА*, Културни центар „Лукијан Мушицки“, Темерин, 2021.
- *Слике и цртежи*, Спомен галерија „Стојан Трумић“, Тител, 2021.
- *Gray's Reunion*, Six Foot Gallery, Глазгов, Шкотска, 2021.
- *ИЗВИИСКРА*, Галерија ФЛУ, Београд, 2021.
- *ПЕЧАТ*, Галерија Културног центра Врбаса, 2020.
- *Signs/Znaci*, Belmont Film House, Абердин, Шкотска, 2019.
- *ArtQuake*, Галерија „Солидарност“, Котор, 2019.
- *Headrush*, Абердин, Шкотска, 2019.
- *Embedding, Look Again project space*, Абердин, Шкотска, 2019.
- *Art Sequences*, Кућа легата, Београд, 2019.
- *ПИ – Постојање, Природа, Присутност*, Галерија Центра за културу „Свети Стефан, деспот српски“, Деспотовац, 2017.
- *Интервенције 8*, Магацин у Краљевића Марка, Београд, 2016.
- *ПИ – Постојање, Природа, Присутност*, Галерија ДКСГ, Београд, 2016.
- *Изложба радова награђених студената ФЛУ*, Галерија ФЛУ, Београд, 2016. и 2015.
- *Изданци*, Галерија „Зрно“, Нови Сад, 2014.
- *Изложба радова студената четврте године АУНС*, Галерија ликовне уметности поклон збирка „Рајко Мамузић“, Нови Сад, 2014.

Опис и детаљна анализа докторског уметничког пројекта

Докторско-уметнички пројекат кандидаткиње Смиљане Чурић под називом „ИЗВИИСКРА – Стварање ликовног универзума користећи изражајни потенцијал сувих плодова природе (Слике и цртежи)“ састоји се из практично-уметничког и теоријског дела..

Основу практичног дела докторског уметничког пројекта Смиљане Чурић чине ликовни радови (слике и цртежи) настали као израз тежње да се забележи снажни утисак пред специфичном групом одабраних мотива из природе (кестење, суве тикве, лишће, цвеће, шишарке, мушмуле, нарави, ораси, разне врсте бобица, љуштуре шкољки и пужева, и др.). Пажљиво посматрање и урањање у свет малих плодова водило је ка повезивању ових микросветова са светом небеских тела, а њиховим изједначавањем у ликовним знацима тражено је бесконачно у коначном и универзално у појединачном. Практични рад презентован је на изложбама одржаним у „Галерији Факултета ликовних уметности“ и у галерији „Излози Факултета ликовних уметности“.

Писани део докторског уметничког пројекта чине три главне целине које се међусобно преплићу и допуњују. Текстови прве целине посвећени су „моделима“, односно ситним деловима природе који су били повод и подстицај за стварање ликовних радова. Унутар друге целине наведене су методе приступа моделима и изнети су мисаони и поетски оквири за њихово посматрање, док је трећа целина посвећена практичним резултатима уметничког истраживачког рада. Порекло одушевљености при одабиру разних сувих плодова (које Смиљана назива моделима због пажње усмерене на сваки плод појединачно) једно је од значајних питања у њеном теоријском истраживању и разматрањима унутар писаног дела пројекта. Разматрана је привлачност материје која побуђује креацију и одговор на тај подстрек – потреба за стварањем новог света унутар ликовног дела. Истраживан је критеријум за одабир модела и њихов изражајни потенцијал за градњу ликовних композиција: „пре свега осећај чудноватог препознавања или асоцијација на нешто друго, на одигравање својеврсног чуда у сусрету са моделом.“ Кандидаткиња је у писаном раду посебно теоријски разматрала и промишљала појам Лепоте и Узвишеног, услед проналажења лепоте у сасушеним, напуштеним и занемареним плодовима природе, коју ауторка повезује са бесконачним преображавањем облика постојања у природи, лепотом која није прекинута “смрћу” плодова.

Значај и допринос докторског уметничког пројекта у одређеном пољу уметности

Стваралачки процес Смиљане Чурић чији су резултат уметнички радови (цртежи и слике), састоји се из више етапа које се међусобно преплићу и прожимају. Самом раду у атељеу претходи пажљиво прикупљање предмета и њихово разврставање унутар личног архива. Ликовна обрада наступа непосредно након “проналаска” предмета рађањем ликовне идеје или након интуитивног тражења инспиративних садржаја различитог порекла (појавни свет, музика, поезија, реални догађаји, машта, жеље, емотивна стања). Наратив се гради симболички уписивањем смисла, спојем експресивних означитеља преточених у визуелно путем ликовних елемената (бојом, обликом, величином, композицијом, итд.). До садржаја који се утискују у приказане форме долази се мисаоном анализом свеукупних утисака и успостављањем неуобичајених веза међу њима асоцијативним путем. На појединим радовима, није само у питању проналажење израза за доживљено пред моделом или истицање појединих квалитета модела, већ утискивање емотивног садржаја који је подстакла сама форма, стварање поетског наратива у виду исказа осећања и стања духа.

Оцену да је докторски уметнички пројекат резултат оригиналног уметничког рада докторанда у одговарајућем пољу уметности;

Ликовно истраживање, заокружено докторским уметничким пројектом, започело је још током мастер студија кандидаткињим интересовањем за ситне плодове природе, који су послужили као визуелни повод за стваралачки рад. Одушевљеност и зачуђеност одабраним објектима из микро света природе отворили су пут за дугогодишњи Смиљанин рад на истраживању ових мотива. У питању су суве тикве, кестење, махуне, мушмуле, нариви, ораси, шкољке, суво цвеће, различити плодови и семење који падају на земљу, којих има у изобиљу у природи и поред којих свакодневно пролазимо, али ретко обраћамо пажњу на њих. Извучени из мноштва у ком се налазе у природи и уобичајеног контекста, мали плодови послужили су за пажљиво проучавање богатства боја, линија и арабески које се откривају на површини ових занемарених и уобичајених објеката. Представљајући их увећано и осамљено, кандидаткиња је алудирала на космичке величине, али и усмеравала пажњу посматрача на доживљај одабраних објеката као посебних ентитета, малих светова који у свом ограниченом облику такође носе одраз бесконачног.

Оцену остварених уметничких резултата докторског уметничког пројекта;

Цртачко и сликарско истраживање одређене групе мотива као што су разни суви плодови, љуштуре, лишће и слично пратило је размишљање о сваком појединачном предмету као засебном свету и тежња да се његово богатство изрази ликовним средствима. Настао је свет слика/облика који креирају својеврсне печате, снажна сведочанства о утиску који модели остављају на ауторку, стопљених са асоцијацијама и препознавањем космичких величина у минијатурним облицима. Микрокосмос и макрокосмос спојени су у један заједнички свет потраге за општим, заједничким симболом или ликовним знаком који ће репрезентовати идеју универзалног, оличеног у појединачним случајевима минијатурних плодова.

Свођење форми на једноставне плохе добијено је занемаривањем одређених особина посматраног модела, са циљем приближавања оном иза појавног, метафизичком. У свом приступу Смиљана креира једноставне форме, често једнобојне површине одређене контуром посматраног предмета. Оне дају минимуму података (у смислу броја визуелних података), али тиме отварају и шире простор за асоцијацијативно мноштво могућих читавања садржаја и значења. Поједностављивање и апстраховање облика последица је промишљања и тражења најснажнијег, основног утиска који модели носе као траг искомске, свевремене и свепрожимајуће стваралачке снаге. Истовремено, ауторска перцепција садржи пројекцију унутрашњих дешавања и закона који се аплицирају визуелним подстицајима, што креира нов универзум оваплоћен унутар језика уметности. Затворена ликовна форма на већини Смиљаниних радова заправо сажима разнородне утиске унутар омеђене територије и омогућава продор у непознато, трансцедентно и мистично, у унутрашњи свет аутора.

Оцену о испуњености обима и квалитета докторског уметничког пројекта у односу на пријављену тему;

Кандидаткиња је у писаном раду веома садржајно образложила тему свог докторског уметничког пројекта, користећи адекватну литературу из области историје и теорије уметности, филозофије, психологије, биологије, математике, књижевности, др.). Текст докторског уметничког пројекта представља вишеслојни теоријски осврт на целокупан

процес истраживања, развоја и реализације докторског уметничког пројекта. Вишеслојним приказом методологије развоја и настанка уметничких радова докторског уметничког пројекта испунила је и задати циљ да вербално контекстуализује и прикаже ток сопственог стваралачког процеса. У оквиру писаног дела кандидаткиња је промишљала проблематику онтологије и метафизике уметничког дела и стваралаштва уопште, долазећи до оригиналних синтеза, могућих закључака и питања, чији циљ није било одређење апсолутне истине већ сакупљање искустава која омогућују конструкцију смисла и развијање нових сазнања. Истраживала је на који начин уметник реагује на визуелне подстицаје и како их повезује са својом подсвешћу путем знакова и симбола. Како објекат промишљања, односно модел који се посматра, помаже настанак других објеката контемплације – потентних садржаја које омогућавају мноштво различитих читања. На који начин се одстрађивањем сувишних утисака, ограничавањем простора и пажљивим посматрањем појединачног проширују границе сазнања о мноштву. Посебан квалитет докторског уметничког пројекта представља наглашена поетска нота која је присутна у сликарским радовима, али и у текстовима о сликама и цртежима који настају као врста реторичке, поетске скице или накнадног записа о раду.

Критички осврт

Уметнички радови докторског уметничког пројекта публици су успешно представљени на изложби одржаној у „Галерији Факултета ликовних уметности“ у марту 2021. године, на којој је изложено деветнаест слика и цртежа рађених у различитим или комбинованим техникама (уљани пастел, акварел, уљане и акрилне боје). Део радова приказан је и током јула месеца 2022. године у галерији „Излози Факултета ликовних уметности“. Уметничко истраживачки процес на докторским уметничким студијама резултирао је извршним уметничким делима, прочишћеног и зрелог ликовног израза, као и подједнако озбиљним и креативним текстом, који теоријски приказује, анализира и проширује просторе сликарских достигнућа.

Назив пројекта (ИЗВИИСКРА) представља референцу на првобитни наслов књиге *Горски Вијенац* Петра II Петровића Његоша и на његово поетско тумачење уметности као „искре бесмртнога огња“. Појам „Извиискра“ адекватно је означио поетичке оквире и правце развоја докторског уметничког пројекта, како у самом уметничком раду, тако и у његовим теоријским слојевима : „Извијена искра“ као нешто тајанствено и чудновато, што Смиљана интуитивно осећа пред призорима или предметима који је дотичу. Кандидаткиња сматра да уметност као област људског деловања (која не може бити крајње дефинисана) једина може додирнути и ухватити оно необјашњиво у природи. То необјашњиво или неизрециво је тема њеног ликовног истраживања: доживљај присуства чудесних веза, механизма и заједничке нити која прожима постојећи свет од најмање честице до космичких тела. Тајанствена искра која се промаља из малених, занемарених, сасушених делова природе, једнако је присутна у макро свету и у самом човеку, који је препознаје када се пажљиво и растерећено загледа и ”удуби” у себе.

Закључак комисије

Докторски уметнички пројекат „ИЗВИИСКРА – Стварање ликовног универзума користећи изражајни потенцијал сувих плодова природе (Слике и цртежи)“ је на успешан начин објединио оригинални сликарски поступак са вишеслојним теоријским истраживањима.

Поставио је јасне практичне и теоријске постулате кандидаткињине досадашње уметничке праксе, градећи плодно тле за отварање будућих уметничких поглавља.

Имајући у виду садржајно и прецизно образложење теме и квалитет остварених уметничких дела комисија сматра да је кандидаткиња Смиљана Чурић успешно реализовала и представила јавности свој докторски уметнички пројекат „ИЗВИИСКРА – Стварање ликовног универзума користећи изражајни потенцијал сувих плодова природе (Слике и цртежи)“ и предлаже Наставно-уметничко-научном већу Факултета ликовних уметности да усвоји овај извештај и достави га Сенату Универзитета уметности како би се одредио датум одбране.

Комисија:

др Јелена Тодоровић,
ред. проф. Факултета ликовних уметности у Београду (коментор)

др ум. Горан Јовић,
доцент Факултета ликовних уметности у Београду

др ум. Стефан Тасић,
доцент Факултета ликовних уметности у Београду

др ум. Елизабета Маторкић Бисенић,
ред. проф. Факултета уметности у Нишу

др ум. Светлана Волиц,
ванр. проф. Факултета ликовних уметности у Београду (ментор)

**ОЦЕНА ИЗВЕШТАЈА
О ПРОВЕРИ ОРИГИНАЛНОСТИ
ДОКТОРСКОГ УМЕТНИЧКОГ ПРОЈЕКТА / ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ**

На основу Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду и налаза у извештају из програма iThenticate којим је извршена провера оригиналности докторске дисертације **„ИЗВИИСКРА – Стварање ликовног универзума користећи изражајни потенцијал сувих плодова природе (Слике и цртежи)”, аутора Смиљане Чурић**, констатујем да утврђено подударање текста износи 7 %. Овај степен подударности последица је тзв. општих места и података, навођења цитата, личних имена и библиографских података о коришћеној литератури, што је у складу са чланом 9. Правилника.

На основу свега изнетог, а у складу са чланом 8. став 2. Правилника о поступку провере оригиналности докторских уметничких пројеката и докторских дисертација које се бране на Универзитету уметности у Београду, изјављујем да извештај указује на оригиналност докторске дисертације, те се прописани поступак припреме за њену одбрану може наставити.

23.12.2022. године

Ментор

др ум. Светлана Волиц,
ванредни професор ФЛУ